

De Integrale Projecten in het Demerbekken

Jan Vanvelk

Bekkencoördinator Demerbekken

4de Demerdag
Vrijdag 17 november 2017
Auditorium Thor Central Genk

Integraal Waterbeleid

Stroomgebieden & Bekkens

Decreet Integraal Waterbeleid

Kaderrichtlijn Water

Waterkwaliteit

Ecologie

Waterkwantiteit

- *overstromingen*
- *verdroging*

Waterlopen & valleien

Goede toestand waterlopen door aanpak van

► waterzuivering

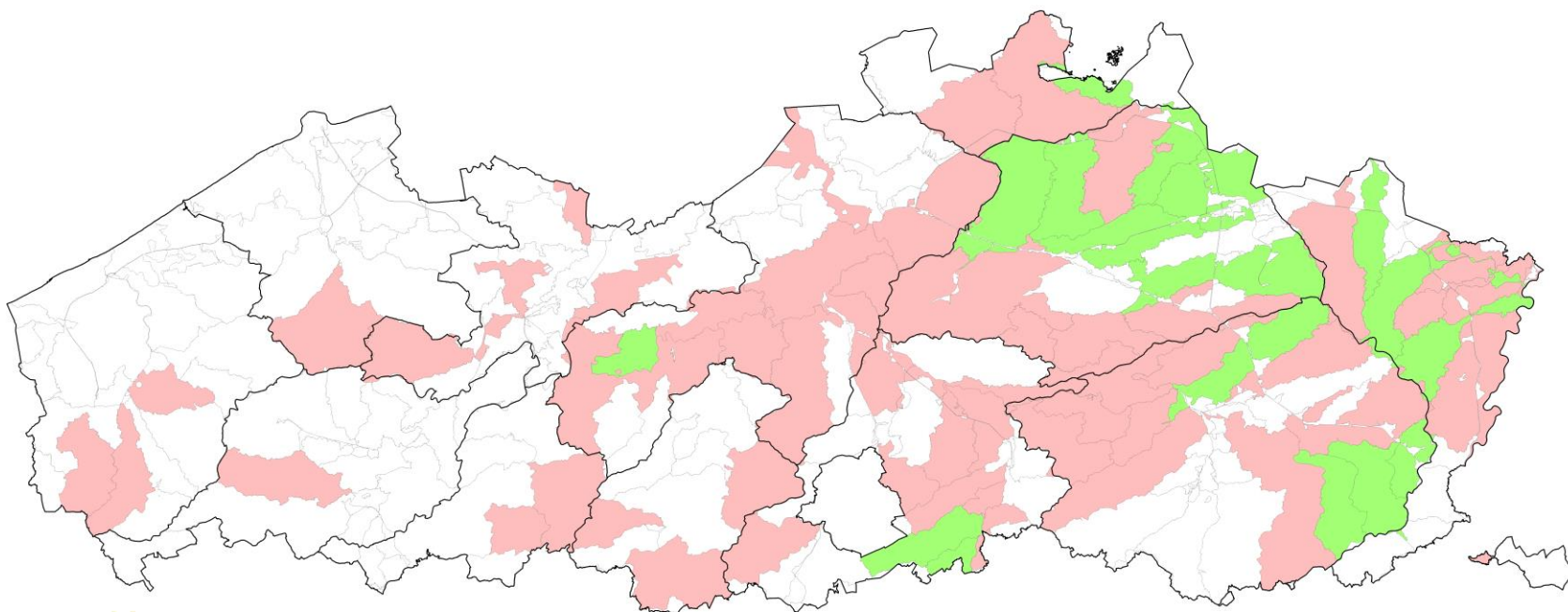
► diffuse verontreiniging

► Zelfzuiverend vermogen waterloop

Prioritering doelstellingen

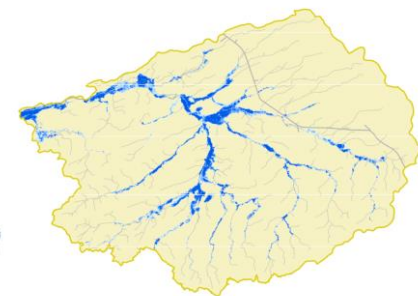

Goede Toestand 2021

Goede Toestand 2027

INTEGRALE PROJECTEN

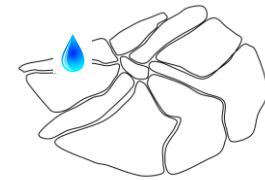
- Integraal
- Gebiedsgericht
- Overleg

**MAKE IT
HAPPEN!**

**WORK IT
PLAN IT
DREAM IT**

Integrale projecten in het Demerbekken

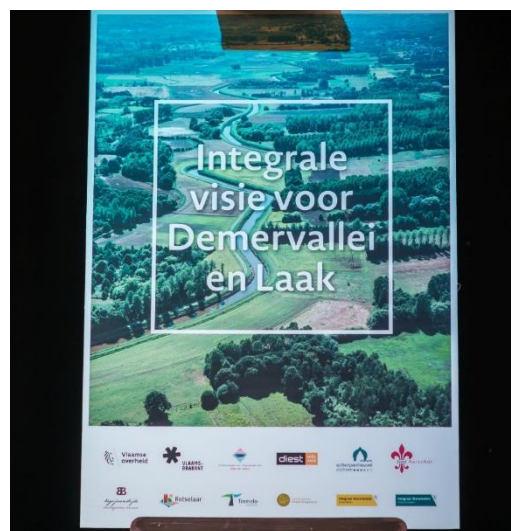

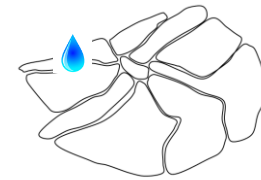
Demerdag 2016: ondertekening Integrale visie Demervallei en Laak

Wat is er intussen gebeurd ...

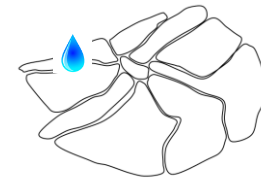

DEMERBEKKEN

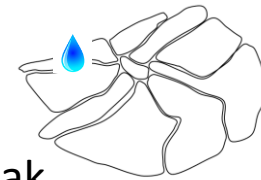
Demerdag 2016: ondertekening integrale visie door lokale besturen en bekkens

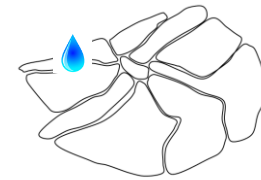
Februari 2017: Minister ondertekent integrale visie voor Demervallei en Laak

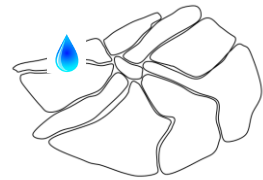
Maart 2017: meer dan 600 geïnteresseerden op infomarkten Demervallei en Laak

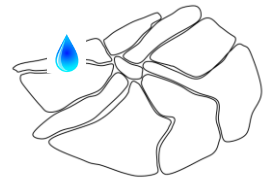
Juni 2017: opening Picknickboot aan Demeroever, Zichem

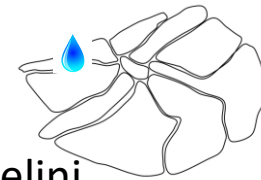
Augustus 2017: opening meanderende tafel: Langdorp

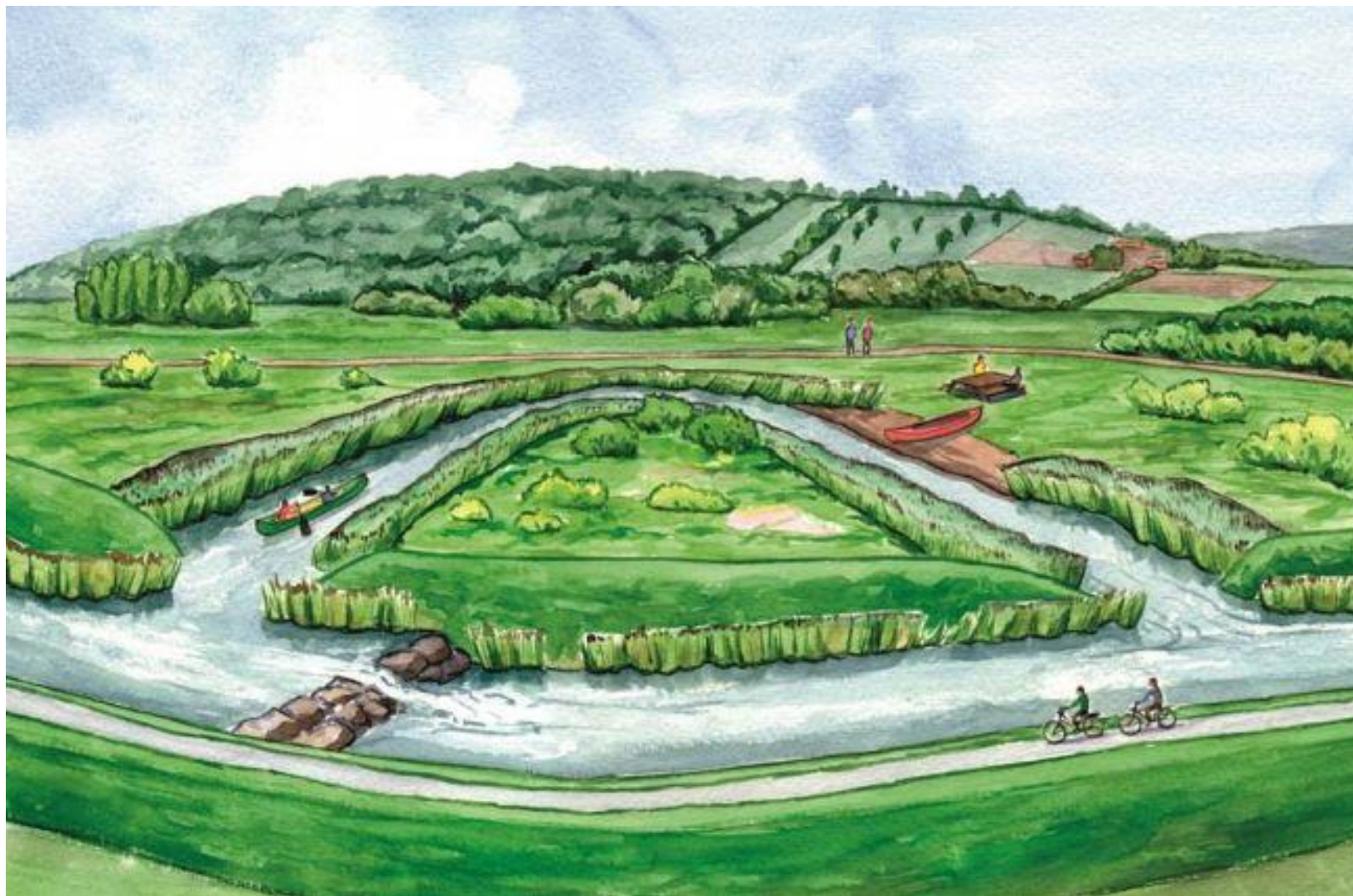

Augustus 2017: opening meanderende brug Betekom

Vanaf 2018 eerste aansluiting Demermeander, in het kader van Life project Belini

Integraal Project Noord-Hagelandse Beken

- ▶ Begijnenbeek: overstromingsgebieden en beekherstel (VMM)
- ▶ Motte : RWZI Tielt-Winge recent opgestart
- ▶ Winge: verdere uitbouw waterzuivering & overstromingsbeheer

DEMERBEKKEN

Integraal project Velpe

- ▶ Doorlichting waterloop wordt opgemaakt
- ▶ Start Integraal Project 2018

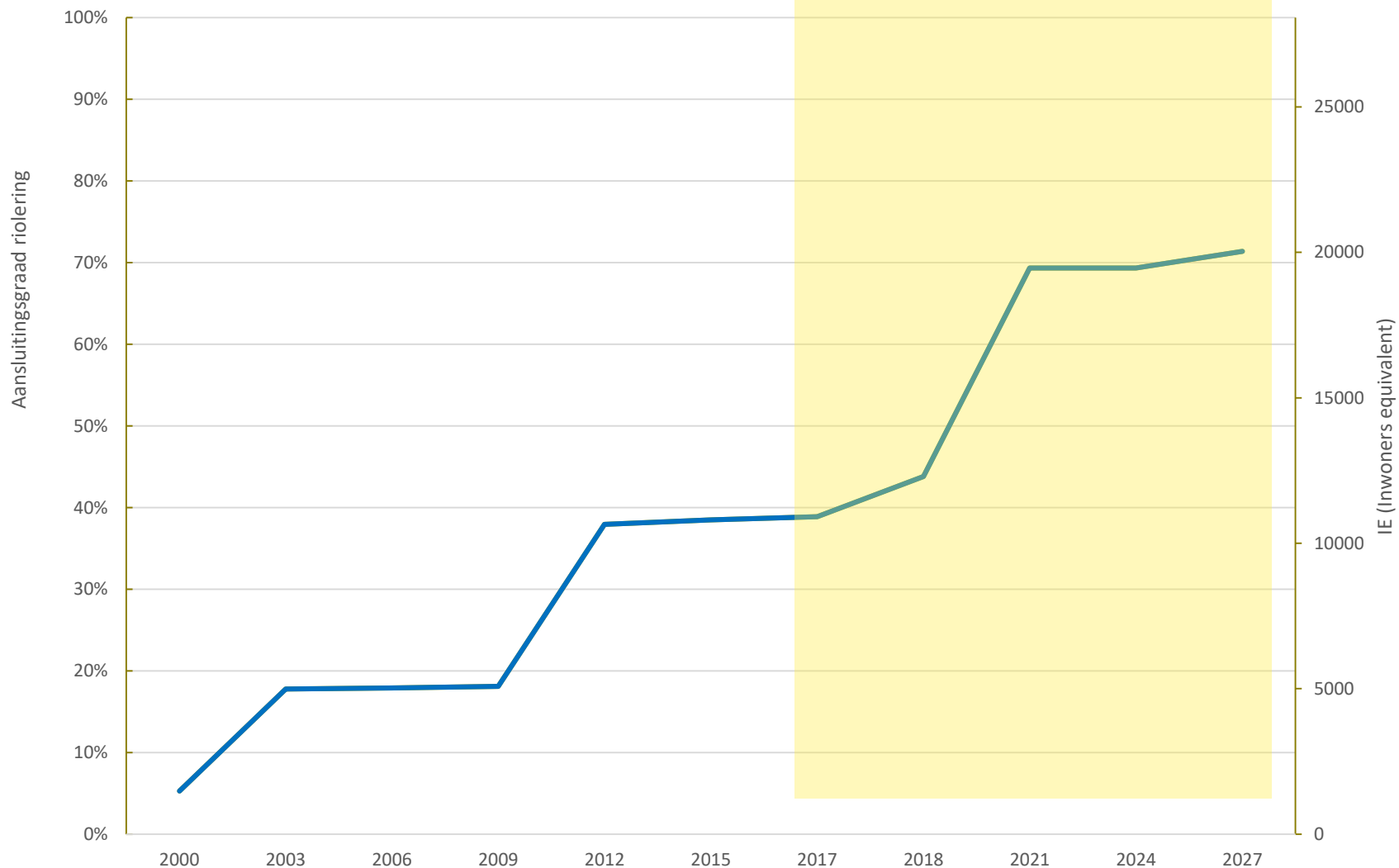
Vistrappen te Vissenaken (Tienen)

Integraal project Velpe

— Verdere uitbreiding rioleringsnetwerk noodzakelijk

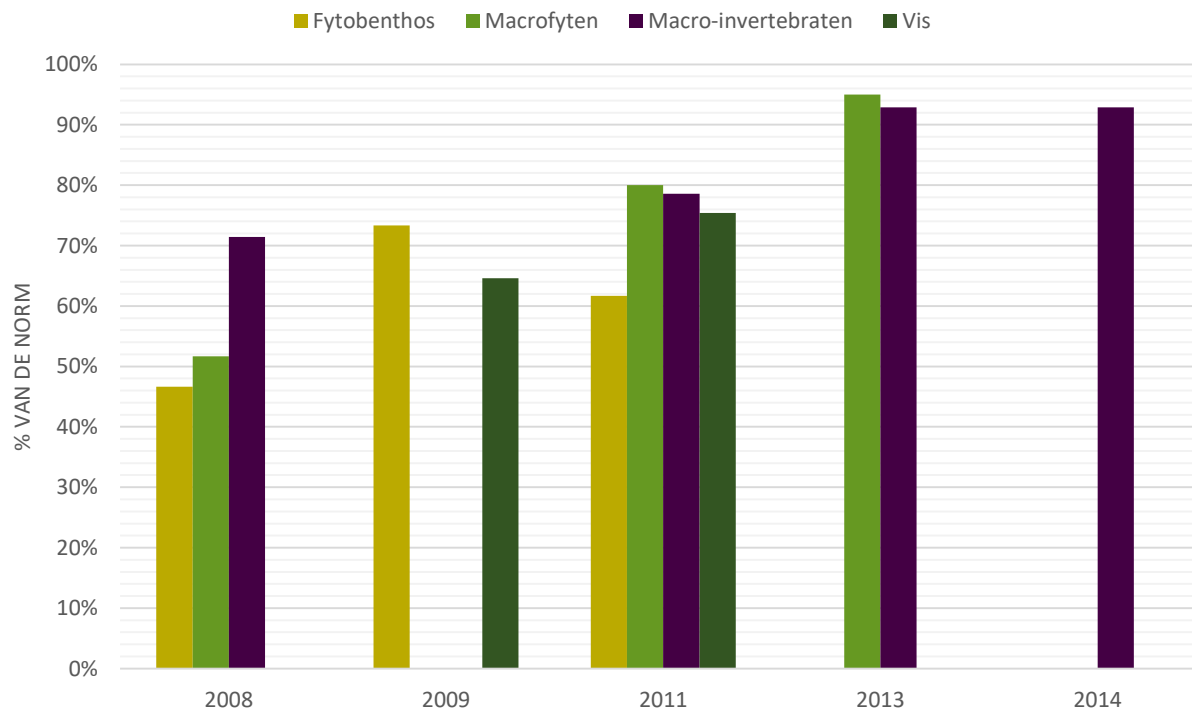

Integraal project Velpe

+ Vooruitgang waterkwaliteit en -kwantiteit

- 8 opgeloste vismigratieknelpunten sinds 2013
- Goede structuurkwaliteit
- Verbeterende biologische waterkwaliteit
- Verlaagd overstromingsrisico met aanleg GOG Halen (2010)

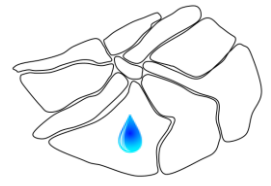

Integraal project Velp

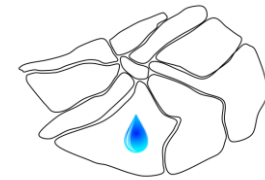
Vooruitgang waterkwaliteit (fosfor & stikstof)

Integraal project Getes – Melsterbeek

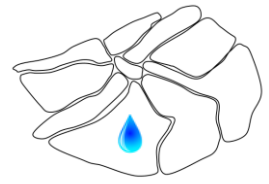
Integraal project Getes – Melsterbeek

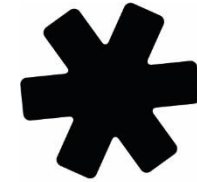
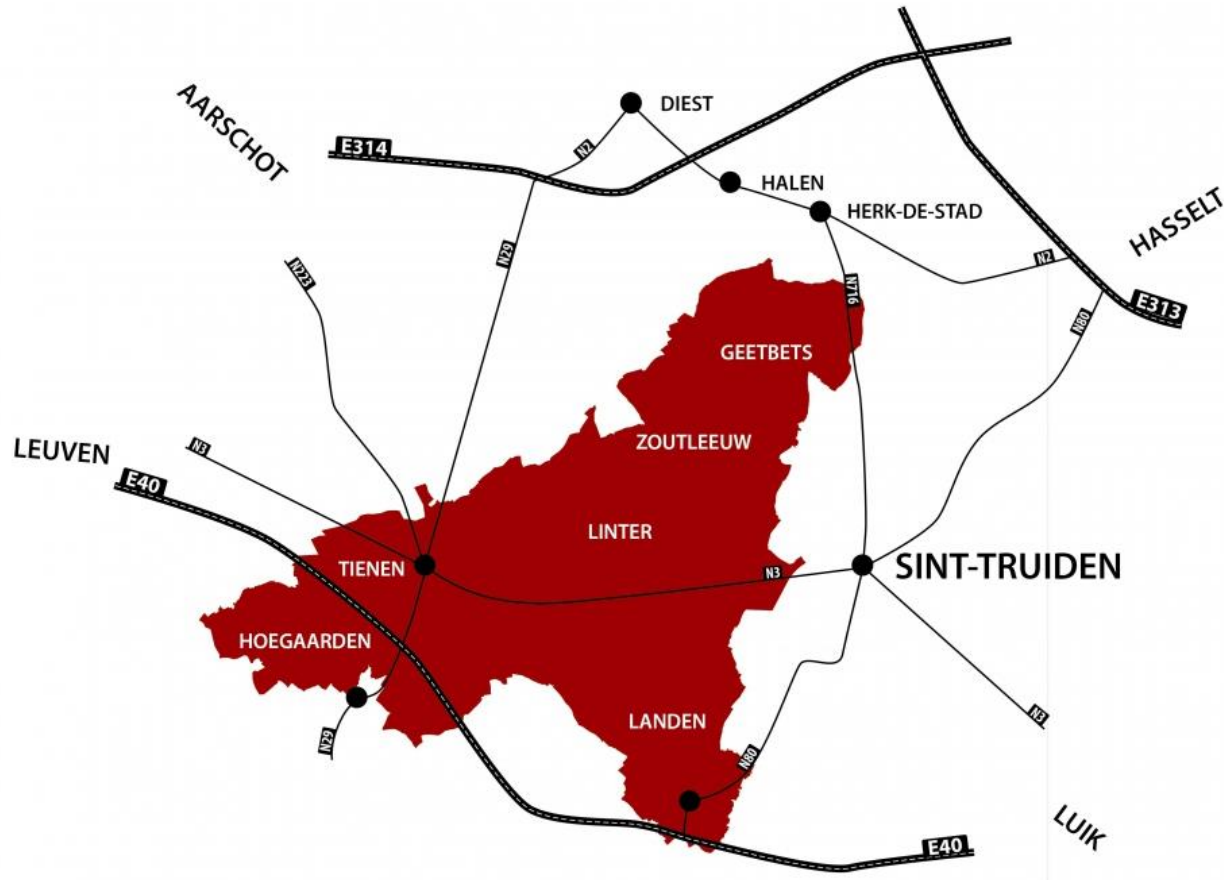
► Loket onderhoud buitendienst

Integraal project Getes – Melsterbeek

STRATEGISCH PROJECT **GETESTREEK**

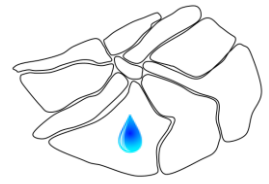

**VLAAMS-
BRABANT**

DEMERBEKKEN

Integraal project Getes – Melsterbeek

- ▶ Rivierdonderpad Deysbeek- Waarbeek
 - Van conflict naar samenwerking
 - Overleg & terreinbezoek
 - Beekherstel via projecten Polders en Wateringen

DEMERBEKKEN

Integraal project Herk en Mombeek

► Hermeandering

→ Voort

→ Batsheerse Beemd

► Doorlichting aandachtsgebied Herk

► Planning nieuwe acties

→ Beek- en valleierstel

→ Vismigratie

→ Reductie vuilveracht

→ Erosie

Integraal project Herk en Mombeek

► Zomer 2017 : Beekherstelproject Polders en Wateringen Voort

► Samenwerking

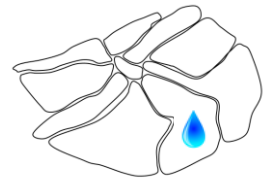
► Watering

► Provincie

► Regionaal Landschap

Integraal project Herk en Mombeek

► November 2017 Beekherstelproject Batsheerse Beemd

► Ecohydrologisch herstel door:

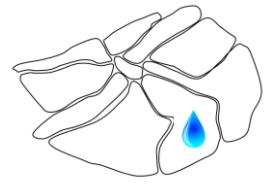
- Herstel meanders grondelingenbeek
- Aanbrengen dood hout

► Samenwerking:

- Gemeente Heers, Provincie Limburg, Wildbeheerseenheid de Herk, Regionaal Landschap Haspengouw en Voeren Natuurpunt, ...

Integraal project Herk en Mombeek

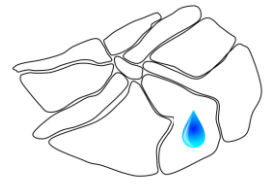

Hermeandering

(foto project Batsheerse Beemd)

DEMERBEKKEN

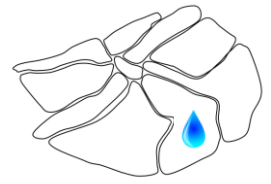
Integraal project Herk en Mombeek

Beekherstel: levend hout (foto project Voort)

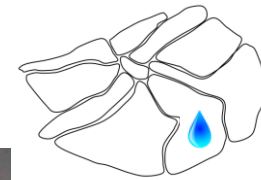
Integraal project Herk en Mombeek

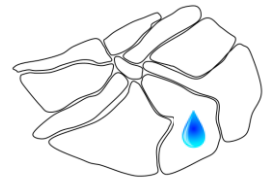

Beekherstelproject: dood hout (foto project Voort)

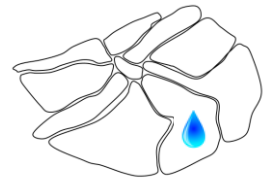
Integraal project Herk en Mombeek

Structuurherstel, valleierherstel en hermeandering

- Mombeek(vallei) Zammelen/ Herkwinning
- Winterbeek (Jongenbos Kortessem)
- Micromeandering Mombeek in landbouwgebied
- Heraansluiting vier oude meanders Mombeek
- Herk en zijlopen in Overbroek, Egoven, Mettekoven
- Motbeek / Molenbeek-Weierkensbeek
- Ecologische inrichting in GOG Hoenshoven
- Rijsbeek (Hasselt)
- Bovenlopen van Mombeek en Herk

Oplossen vismigratieknelpunten

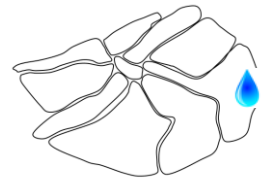
- Oude Molen in Wintershoven-Kortesseem
- Rootmolen
- Drempel afwaarts Bembroekmolen

Reductie impact huishoudelijke vuilvracht

Reductie impact erosie

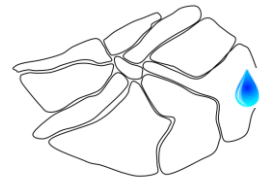
Integraal project Demer Limburg

- ▶ Beekherstel Munsterbeek
- ▶ Overleg Waterkwaliteit
- ▶ Planning nieuwe acties
- ▶ Stiemerbeek Genk en Ecologische campus Diepenbeek

DEMERBEKKEN

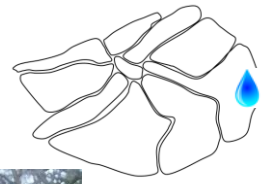
Integraal project Demer Limburg

► Structuurherstel Munsterbeek (Munsterbos)

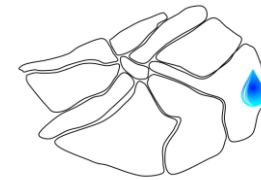
Integraal project Demer Limburg

► Structuurherstel Munsterbeek (Munsterbos)

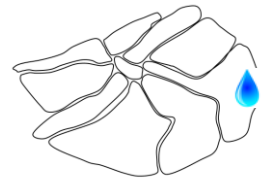

Integraal project Demer Limburg

► Overleg Waterkwaliteit Demer I, II en Munsterbeek

Oplossen vismigratieknelpunten

- Munsterbeek thv Waterstraat in Bilzen
- Demer thv Slagmolen in Bilzen

Structuurherstel, valleierherstel en hermeandering

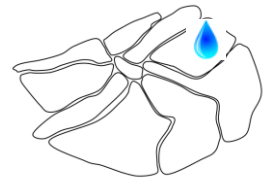
- Munsterbeek tussen Oude Beekstraat & Weerstandspad (Bilzen)
- Munsterbeek stroomafwaarts Appelboomgaardstraat (Bilzen)
- Molenbeek van Molenbeemd (Riemst) tot Molenstraat (Hoeselt)

Reductie impact huishoudelijke vuilvracht (participatie)

Reductie impact erosie (participatie)

Onderzoek naar mogelijkheden verwerking spuitrestanten

Integraal project Schulensbroek

Life DELTA

AGENTSCHAP
NATUUR & BOS

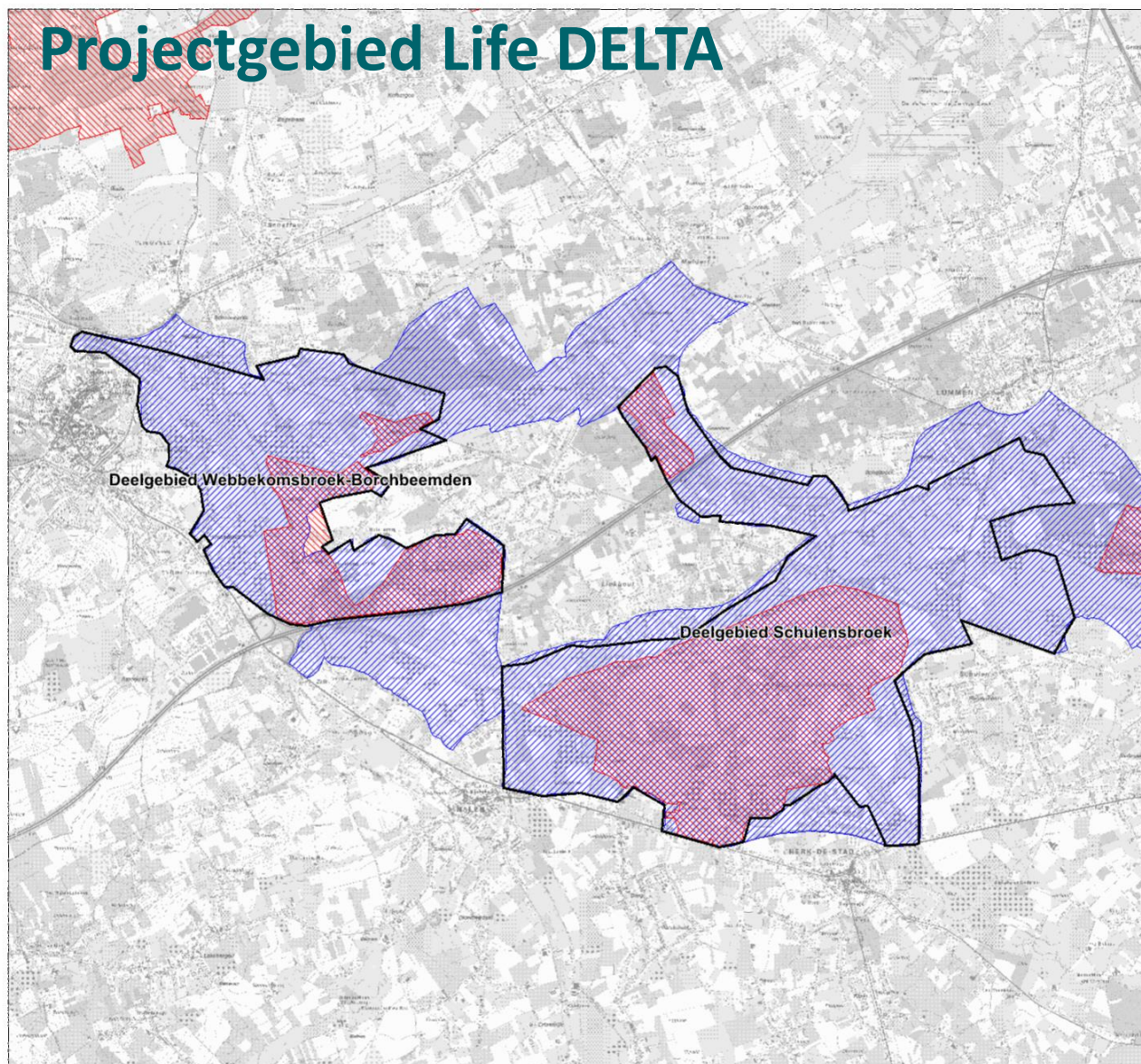
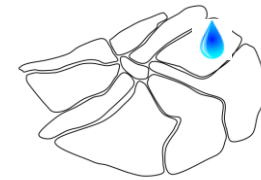

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

DEMERBEKKEN

Integraal project Schulensbroek

LIFE 2015: LIFE Delta

Natura 2000

Legende

- Projectgebied
- habitatrictlijngebied BE2400014
- vogelrichtlijngebied BE2223316

Schaal: 1/40.000

natuurpunt

Vlaanderen
is natuur

VLAAMSE
MILIEUMAATSCHAPPIJ

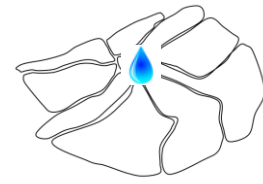

Bron: Rasterversie van de gescande Topografische kaart in kleur en op schaal 1/10.000, NGI, uitgave 2008 (AG IV)

Integraal project Schulensbroek

LIFE DELTA

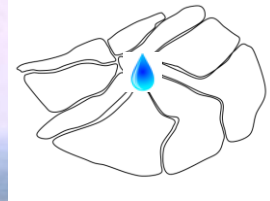
Actieplan voor de verbetering van leefgebieden van bedreigde Europees beschermde soorten in de Demervallei door brede samenwerking.

- Kwartelkoning
- Grote modderkruiper
- Kruipend moerasscherm
- Roerdomp
- Woudaap
- Porseleinhoen
- Blauwborst
- Bruine kiekendief
- Kamsalamander
- Gauwe klauwier
- Drijvende waterweegbree

Integraal project Schulensbroek

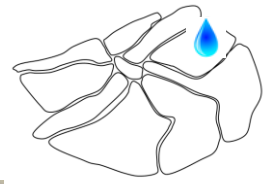

Acties Life DELTA

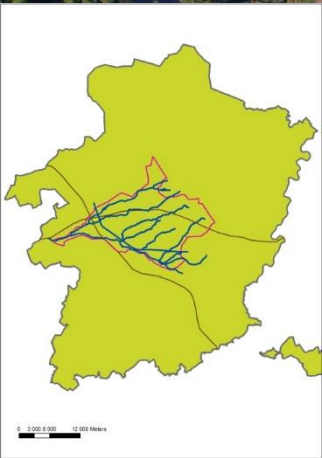
- Ecohydrologische studie
- Terreinacties: natuurherstel & creatie van graslanden, riet- en moerasvegetaties (leefgebied doelsoorten)
- Gerichte openstelling rond Schulensbroek en Webbekomsbroek
- Duurzaam natuuroverleg Water-Recreatie-Landbouw

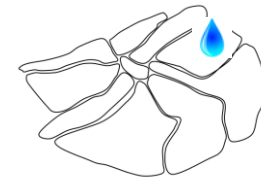
Integraal project De Wijers

7 gemeenten
26.500 ha
8 beekvalleien
750 ha water, >1.000 vijvers

Integraal project De Wijers

Goedgekeurd uitvoeringsprogramma

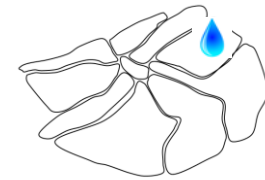
Van visie naar uitvoering
in een breed
samenwerkingsverband

Integraal Waterbeleid
Samen werken aan water

DEMERBEKKEN

Integraal project De Wijers

Herwaarderen en ontwikkelen van functionele **beekvalleien**

Opnieuw **verbinden** van De Wijers met omwonenden

Toevoegen **economische meerwaarde**

Uitbouwen van **ecosysteemdiensten**

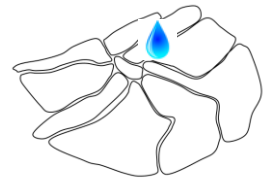
voorbeelden lopende acties:

- herstel **vijvercomplexen** (Europese natuurdoelen en zachte recreatie)
- bovenlokale onthaalpunten, nieuwe **wandelroutes**,
- ondersteunen lokale ondernemers (**toerisme, streekproducten**)
- samenwerking bestrijden invasieve exoten,
- educatieve acties,...

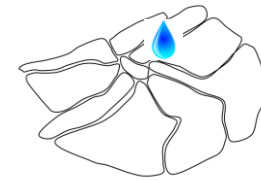
Integraal project Zwarte beek

- ▶ Stuurgroep Integraal Project
- ▶ Natuurinrichting Bovenloop VLM, ANB, ...
- ▶ Hermeanderingsproject benedenloop, > 2,5km: VMM

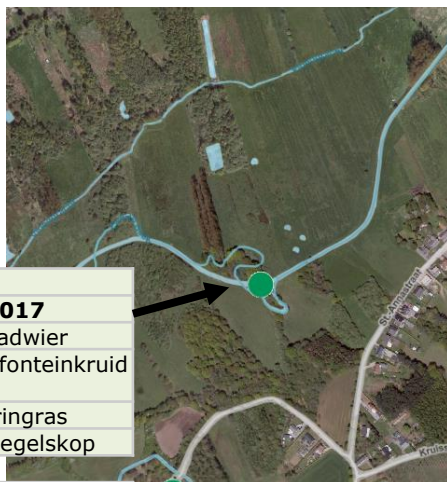

DEMERBEKKEN

Integraal project Zwarte beek

Biologische kwaliteit: Macrofyten op hermeandering 1^e cat

TR418000.5

2015	2017
draadwier	draadwier
Drijvend fonteinkruid	Drijvend fonteinkruid
Fioringras	Fioringras
Grote egelskop	Grote egelskop
Grote kattenstaart	
Haarfonteinkruid	Haarfonteinkruid
Kaapse waterlelie	Kaapse waterlelie
Klein kroos	Klein kroos
Kleine egelskop	Kleine egelskop
Moerasandoorn	
Moerasvergeet-mij-nietje	Moerasvergeet-mij-nietje
Pijlkruid	Pijlkruid
Pitrus	Pitrus
Riet	
Rietgras	Rietgras
Tandzaad	Tandzaad
Waterpeper	Waterpeper
	nieuw:
	Waterpostelein
	Wolfspoot
	Grote lisdodde
	Grote waterweegbree
	gele lis
	Gele waterkers
	Bittere veldkers
	Blaartrekkende
	boterbloem
	Schietwilg
	Sterrekroos

TR418000.6

2015	2017
Basterdwederik	
draadwier	draadwier
Drijvend fonteinkruid	Drijvend fonteinkruid
Gele waterkers	
Grote kattenstaart	
Haarfonteinkruid	Haarfonteinkruid
Kaapse waterlelie	Kaapse waterlelie
Klein kroos	
Kleine egelskop	Kleine egelskop
Moerasvergeet-mij-nietje	
Pitrus	
Rietgras	Rietgras
Tandzaad	
Waterpeper	Waterpeper
Wolfspoot	
	nieuw:
	Stomp fonteinkruid
	Moerasandoorn
	Sterrekroos

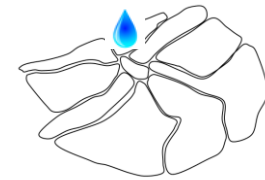
TR418000.7

2015	2017
Basterdwederik	
Beklierde duizendknoop	
draadwier	
Drijvend fonteinkruid	Drijvend fonteinkruid
Fioringras	
Gele waterkers	
Grote waterweegbree	Grote waterweegbree
Kaapse waterlelie	Kaapse waterlelie
Klein kroos	
Kleine egelskop	Kleine egelskop
Moerasvergeet-mij-nietje	
Pitrus	
Rietgras	Rietgras
Ruw beemdgras	
Tandzaad	
Waterpeper	Waterpeper
	nieuw:
	Grote lisdodde
	Sterrekroos
	Haarfonteinkruid

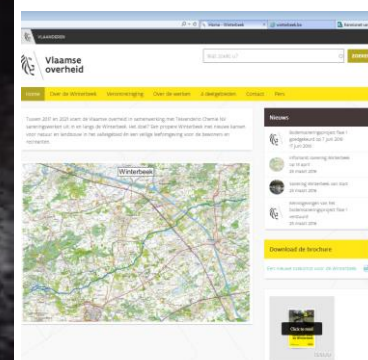
DEME...KEN

Integraal project Vallei 'De Drie beken'

- ▶ Eén van de eerste integrale project in het Demerbekken (2009)
- ▶ Saneringsproject op snelheid

WWW.WINTERBEEK.BE

Integraal project Vallei 'De Drie beken'

Technische aanpak: saneringsconcept deelgebied 1

Fase 1 :
sedimentvangen en
ontwateringszones

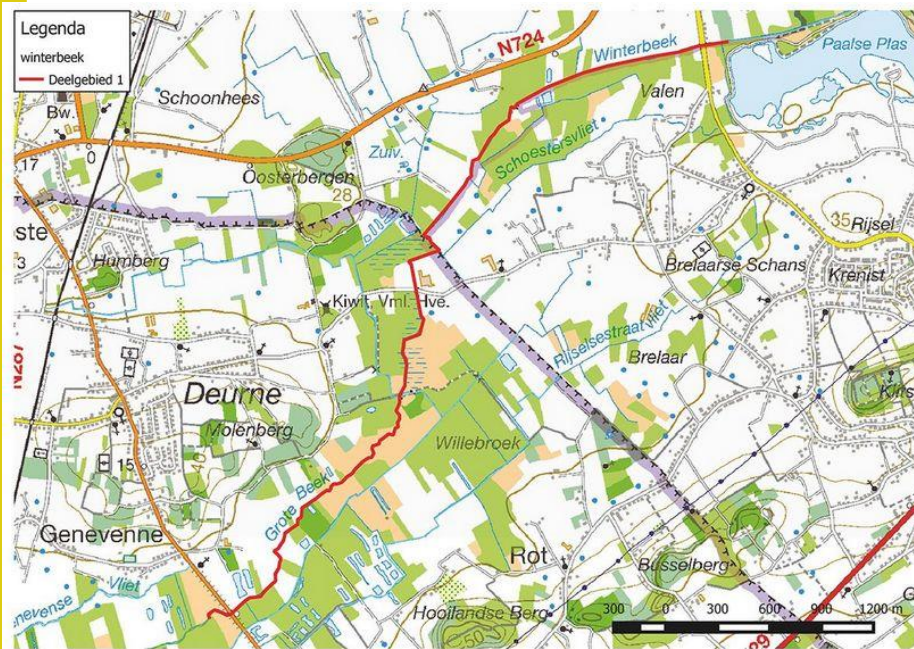
Fase 2 :
Sanering Waterbodem
& onderliggende bodem

Ontwatering en afvoer

Fase 3 :
Oeversanering

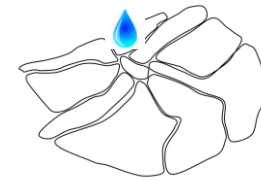
Ontwatering en afvoer

Fase 4:
Aanvul oevers
& waterbodem

DEMERBEKKEN

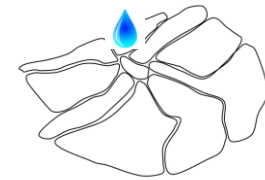
Integraal project Vallei 'De Drie beken'

Technische aanpak fase 1: sedimentvangen

Integraal project Vallei 'De Drie beken'

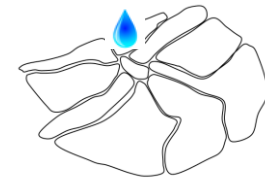

Technische aanpak fase 2: aanpak beekbodem

- × Slib + onderliggende vervuilde beekbodem
- × Integrale verwijdering in Winterbeek + aangetaste zijlopen
- × Uitvoering met baggerbuis (geen slibtransport over kwetsbare oevers)
- × Afvoer in 2 stappen:
 - naar ontwateringszones
 - naar definitieve berging op site (TC)
- × Heraanvulling beekbodem waar nodig

Integraal project Vallei 'De Drie beken'

Technische aanpak fase 3: oevers

- × Diepte afgraving afh grondwatertafel
- × Breedte afgraving i.f.v. het landgebruik:
 - natuurgebied: enkel oeverwal
 - Landbouw- en woongebied: bredere afgraving

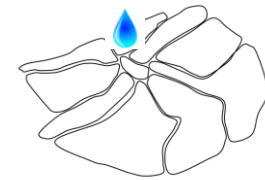
Integraal project Vallei 'De Drie beken'

Technische aanpak fase 4: heraanvulling

Integraal project Vallei 'De Drie beken'

Planning

- ▶ Deelgebied 1 :
 - Waterbodemuiming bijna afgerond (87%)
 - Oeversanering nog volop bezig
 - Aanvulling volop bezig

- ▶ Deelgebied 2 :
 - Bodemsaneringsproject conform verklaard
 - Bestek werken en begeleiding uitgewerkt
 - Start werken begin 2018

- ▶ Deelgebied 3 en 4: 2019 en 2020

- ▶ Monitoring: kwaliteit, waterpeilen,....

SBO Project 'Future Floodplains'

Geomorfologie
van rivieren &
valleien

Hydrologie van
rivieren &
valleien

Geo-ecohydrologie van valleigebieden

Ecologie van
rivieren &
valleien

SBO Project 'Future Floodplains'

Studiegebieden

Dijle

Hoofdvallei stroomopwaarts Leuven en Laanvallei

Demer

Regio Aarschot - Diest

Grote Nete

Regio Grote Netewoud

Herk en Mombeek

Regio Stevoort - Korteseem

Zwarte Beek

Stroomopwaarts Albertkanaal

Gete

Samenvloeiing Grote en Kleine Gete

Mene en Jordaan

SBO Project 'Future Floodplains'

website

► <http://www.futurefloodplains.be/>

Ecosystems services of floodplains
under socio-ecological changes

FWO-SBO projects

STARTPAGINA

DOELSTELLINGEN

WERKPAKKETTEN >

STUDIEGEBIEDEN

ACTIVITEITEN

PARTNERS

VALORISATIE

CONTACT

Future Floodplains

Het FWO-SBO project 'Future Floodplains' is een samenwerking tussen verschillende wetenschappelijke partners in Vlaanderen en focust op de ecosysteem diensten van valleigebieden onder sociaal-ecologische veranderingen.